

Nr 174.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till bidrag till enskilda järnvägar för anordnande av vissa skyddsrum; given Stockholms slott den 15 mars 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustaf Andersson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och finansdepartementen anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson:

I skrivelse den 9 mars 1940 har järnvägsstyrelsen hemställt, att till bidrag till enskilda järnvägar för anordnande av skyddsrum måtte å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1939/40 utöver för ändamålet tidigare anvisade medel anvisas ytterligare 500,000 kronor.

Under hänvisning i övrigt till redogörelsen i Kungl. Maj:ts proposition den 20 oktober 1939, nr 59, torde jag här få erinra om följande:

Kungl. Maj:ts förslag till 1939 års urtima riksdag om anvisande av medel för här ifrågavarande ändamål grundade sig på en framställning av järnvägsstyrelsen till luftskyddsinspektionen den 13 september 1939, däri medelsbehovet för bidrag till enskilda järnvägar för anordnande av skyddsrum beräknades till 800,000 kronor. Med hänsyn till att styrelsen vid nämnda tidpunkt icke haft tillfälle att närmare granska de planer, vilka legat till grund för beräkningarna, och viss utökning av de planerade åtgärderna icke finge anses utesluten, ansåg styrelsen försiktigheten bjuda, att anslagsbehovet beräknades till 1,000,000 kronor. Luftskyddsinspektionen, som anslöt sig till järnvägsstyrelsens förslag, hemställde i skrivelse den 27 september 1939, att Kungl. Maj:t måtte underställa riksdagen frågan om beviljande av ett anslag om 1,000,000 kronor för berört ändamål. Över luftskyddsinspektionens framställning avgav 1939 års luftskyddsutredning den 5 oktober 1939 utlåtande samt framhöll därvid bland annat, att frågan om bidrag till skyddsrum för järnvägstrafikanter borde prövas först sedan utredningen hunnit slutföra sitt uppdrag. Beträffande åter bidrag till skyddsrum för driftpersonalen ansåg utredningen det skäligt, att statsbidrag finge utgå till personalskyddsrum vid sådana enskilda järnvägsanläggningar, som kunde vara av särskild betydelse ur försvars- eller folkförsörjningssynpunkt. Med hänsyn härtill och till att frågan om bidrag till skyddsrum för trafikanter borde uppskjutas ansåg utredningen, att vid ifrågavarande tidpunkt anslaget icke borde beräknas till högre belopp än 500,000 kronor.

Vid anmälan i statsrådet av framställningen tillstyrkte föredragande departementschefen densamma såvitt avsåg anläggande av skyddsrum vid de enskilda järnvägarna å de ur försvars- eller folkförsörjningssynpunkt särskilt betydelsefulla järnvägsorterna. I övrigt borde enligt departementschefen resultatet av 1939 års luftskyddsutrednings arbete avvaktas. Vidkommande storleken av bidraget till anläggningarna anslöt sig departementschefen till vad de hörda myndigheterna föreslagit och förordade, att två tredjedelar av anläggningskostnaden bestredes av statsmedel.

I sin nu förevarande skrivelse har *järnvägsstyrelsen* meddelat, att de enskilda järnvägarna numera verkställt detaljerade kostnadsberäkningar beträffande de skyddsrum, som vore avsedda att komma till utförande. De direktiv, som därvid legat till grund för planläggningen beträffande skyddsrum vid järnvägarna, överensstämde i allt väsentligt med föreskrifterna i den numera utfärdade lagen om skyldighet för ägare av anläggningar och byggnader att anordna skyddsrum m. m. (Sv. förf.-saml. 119/1940) ävensom med föreskrifterna i kungörelsen angående inrättande av skyddsrum för anläggningar och byggnader m. m. (Sv. förf.-saml. 120/1940). I 3 § nämnda lag föreskrevs emellertid, anför styrelsen, att skyddsrum såvitt möjligt skulle kunna hysa så många människor, som kunde antagas i allmänhet samtidigt besöka eller vara sysselsatta inom den anläggning, för vilken

skyddsrummet anordnades. Det spörsmål — frågan om skyddsrum jämväl för trafikanter — vilket motiverat en sänkning av järnvägsstyrelsens beräknade medelsbehov från 1,000,000 kronor till 500,000 kronor, hade sålunda numera reglerats i lag. De kompletteringar, som numera skett i kostnadsberäkningarna, hade givit vid handen, att medelsbehovet för bidrag till enskilda järnvägar borde beräknas till 1,000,000 kronor.

Enligt vad järnvägsstyrelsen meddelat har den numera slutförda planläggningen av skyddsrum vid de enskilda järnvägarna i allt väsentligt skett i överensstämmelse med föreskrifterna i lagen om skyldighet för ägare av anläggningar och byggnader att anordna skyddsrum m. m. Det anslag å 500,000 kronor, som tidigare anvisats för bidrag till skyddsrum av här ifrågasvarande slag, förslår icke, därest bidrag i förutsatt omfattning skall lämnas till anordnande av de skyddsrum, som ingå i de uppgjorda planerna. Då jag icke anser mig böra förorda någon ändring av de tidigare tillämpade bidragsgrunderna, enligt vilka statsbidraget skulle utgöra två tredjedelar, skulle ytterligare för ändamålet erfordras ett anslag av 500,000 kronor. Beloppet torde lämpligen böra anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Departements-
chefen.

Under åberopande av vad sålunda anförts och med framhållande av att proposition i ärendet jämlikt § 54 riksdagsordningen torde kunna avlätas utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tiden gått till ända får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till enskilda järnvägar för anordnande av vissa skyddsrum* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 under sjätte huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 500,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.